

Яскравий метеор
американської
літератури



До 140-річчя
з дня народження
Джека Лондона

«Я б краще став яскравим метеором, ніж вічною сонною планетою...»

Джек Лондон



Джек Лондон

Джек Лондон (англ. *Jack London*; уроджений Джон Гріффіт Чейні, *John Griffith Chaney*) – американський письменник, поет, журналіст, громадський діяч, всесвітньо відомий як автор пригодницьких оповідань і романів.

Творчість видатного письменника – визначне явище в літературі ХХ ст. Він оспівував людську чесність, мужність, любов до життя, відданість дружбі, нездоланність у боротьбі. Все життя вірив у Людину, в благородство її душі і незламність волі, в силу її рук і розуму.

Лондон пристрасно писав про важливі питання життя, смерті та боротьби. Його розповіді були засновані на його власному досвіді в морі, на території Юкону, в полях і на фабриках Каліфорнії. Твори Джека Лондона подобались мільйонам читачів у всьому світі. Визначне місце у творах письменника займали тварини. Саме собаки та вовки були його найулюбленішими тваринами. Навіть свій будинок у Місячній долині він назвав «Домом Вовка» (*“The Wolf House”*).

Письменник також широко відомий своїми особистими подвигами. Про Лондона – барвісту, суперечливу особистість, часто писали в новинах. Він завжди підтримував слабких проти несправедливості всілякого роду. Красномовний оратор, він мав велику популярність як лектор соціалізму та інших економічних та політичних тем. Більшість людей вважають Лондона символом індивідуалізму, людиною, у якої казковий успіх був досягнутий поєднанням надзвичайних розумових здібностей і життєздатності.

Вражаюче красивий, повний сміху, неспокійний і сміливий, завжди готовий до пригод, Джек Лондон був одним з найбільш романтичних діячів свого часу. Він прожив воістину надлюдське життя. За 16 років своєї літературної діяльності він написав 19 романів, 18 збірок оповідань і статей, три п'єси, вісім автобіографічних книжок, понад 30 віршів. проїхав всю Америку з лекціями про соціалізм, не відмовив жодній людині, хто просив його про допомогу ...

«Я волів би стати попелом, а не пилом. Я хочу, щоб іскра мого життя блиснула, подібно до блискавки, а не погасла під купою гнилі. Я б краще став яскравим метеором, кожен атом якого випромінює чудове сяйво, ніж сонною і вічною планетою. Істинне призначення людини – жити, а не існувати. Я не буду витрачати свої дні на те, щоб продовжити їх. Краще я витрачу відпущений мені час на життя».

Джек Лондон



Батьки



У. Чейні
1821-1903

Батько письменника **Уільям Генрі Чейні (William Henry Chaney)** – мандрівний астролог, журналіст, лектор. Займався політикою, журналістикою, правом.

У 1871 р. зустрів Флору Уеллман. Хоча йому не дуже подобались заняття Флори спіритизмом, він ніколи не втручався у її справи. Вона ж у свою чергу продавала квитки на його лекції з астрології, астрономії та астро-теології. Невідомо чи Уільям і Флора були одружені, проте коли Флора завагітніла в 1875 році, Чейні залишив її і заперечував батьківство.



Ф. Уеллман
1843-1922

Мати письменника **Флора Уеллман (Florence Wellman)** походила із заможної уельської родини, закінчила коледж, вчилася музиці, але мала нервовий характер зі швидко мінливим настроєм. Все своє життя Флора була дуже своєрідною жінкою, захоплювалась гаданням, спіритизмом і не приділяла належної уваги вихованню сина. Материнські обов'язки були Флорі не до душі. Флора зайнялася пошуками годувальниці. Нею стала негритянка **Дженні Прентіс (Virginia Prentiss)**. Вона стала для Джека не тільки годувальницею а й другою матір'ю. Лондон завжди з теплотою і ніжністю згадував її. Грошей, щоб платити годувальниці у матері Джека не було, тому вона шила сорочки для чоловіка міссіс Прентіс.

Як тільки Джек став успішним, він підтримував Дженні, особливо коли її діти і чоловік померли. Вона, у свою чергу, дбала про його дітей під час його першого шлюбу і після розлучення. Померла на 91 році життя, і для Джека назавжди залишилася «мамою Дженні».

Джон Лондон (John London) – вітчим Джека Лондона. Відомий як людина працьовита, добра і порядна. Після смерті дружини, разом з молодшими дітьми переїхав у Каліфорнію. Працював теслею в Сан-Франциско. Там він познайомився і одружився з Флорою Уеллман. Його дочка Еліза дуже піклувалася про маленького Джека. Флора була в захваті, тому що вона тепер могла ще більше часу займатися спіритизмом, а не возитися з Джеком.

Джон Лондон був людиною дуже високої моральності й стійкості. Він любив Джека як власного сина, і Джек любив його як батька. Часто вони разом втікали від Флори та її сеансів або істерики. Вони були справжніми друзями все життя. Вітчим зміг внести в життя Джека родинне тепло – ласку, співчуття і підтримку у всіх справах – все, що не могла за своєю вдачею дати йому мати.



В. Прентіс
(1831-1922)



Д. Лондон
(1828 -1897)

Життя і творчість письменника

Народився 12 січня 1876 року в Сан-Франциско. При народженні одержав ім'я Джон Чейні, але коли мати вийшла вдруге заміж, став Джоном Гріффітом Лондоном. Батьки називали його ласкаво Джеком, так він і називав себе все життя.

Дитинство майбутнього письменника пройшло в Каліфорнії. Часто маленькому Джеку доводилось йти до школи разом зі зведеною сестрою Елізою. Їй просто не було з ким залишити брата вдома – батько був на роботі, а в матері не було часу на нього. Добряк-учитель пристосував для Джека маленький ящик, на який клав книжку з картинками. Тут та на шкільному дворі в колі однолітків Елізи проводив чотирирічний Джек значну частину дня.

Сім'я постійно бідувала, і Джек рано почав самостійне життя. В юності він змінив безліч професій: продавав газети; працював вуглярем; розвозив лід господарям закладів з продажу пива; прислужував в кегельбанах; прибирав пивні павільйони в парку; ловив устриць у заборонених місцях.

Хлопчик багато читав, уявляючи себе героєм пригодницьких романів. Джек став постійним відвідувачем місцевої бібліотеки. Кожну книгу він буквально «ковтав», читаючи вночі, ранком, коли йшов до школи, по дорозі додому й знову йшов до бібліотеки за новою книгою.

У школі щоранку учні співали хором. Якось помітивши, що Джек мовчить, учителька відправила його до директора. Була довга і серйозна розмова, в результаті якої директор відіслав хлопчика назад до класу з запискою. У ній говорилося, що можна звільнити учня Лондона від співу. Замість того Джек повинен був писати твори щоранку протягом того часу, поки інші учні співали хором. Пізніше Джек Лондон приписував цьому покаранню свою здатність писати щоранку тисячу слів.

У 13 років Джек закінчив початкову школу, але до середньої школи ходити не міг: у родині не було грошей, щоб платити за навчання. А вже у 15 років юнак мав іти на фабрику, щоб матеріально забезпечити родину. Його

вітчим потрапив під потяг і став калікою. Постійне недосипання, втома й бажання, хоч одного ранку не піти на остогидлу роботу, а просто відпочити, через роки спонукає всесвітньо відомого письменника на створення пронизливого і сильного оповідання **«Відступник»** (*“The Apostate”*, 1906). Герой оповідання після місяців тяжкої праці, що перетворила його майже на тварину, бунтує і замість димного цеху йде у поле, лягає у траву й вперше за довгий час зустрічає схід сонця.

Багатогадинна праця виявилася для хлопчика занадто виснажливою. Джек не витримав, і пішов з фабрики.



Лондон у 1885 р.





Лондон - «Король піратів»

Він позичив гроші у Дженні Прентісс і купив у одного з берегових піратів старого дірявого човна. Він сам полагодив його і зайнявся ловом устриць в Каліфорнійській затоці, ставши таким чином «устричним піратом». Це заняття давало досить стабільний заробіток, хоча і було пов'язане з ризиком потрапити до в'язниці. Сплативши борги, у Джека навіть з'явилися зайві гроші. Щоб підтримати свій «піратський» престиж, він став витрачати їх на пиво і віскі, відзначаючи успіх операції зі своїми новими приятелями. Джек пив віскі нарівні з дорослими та навіть більше них, лаявся, вплутувався в найжорстокіші бійки, де пропасти

було легше, ніж залишитись в живих. В одній з котрих втратив два передні зуби. Лондон виводив свій шлюп в море в такі ночі, коли найвідчайдушніші залишалися на березі. *«Цей хлопець не протягне й року, – подейкували про нього старі моряки. – А шкода: з нього вийшов би відмінний капітан».* *«Зип'ється»*, – зітхали одні. *«Уб'ють»*, – хитали головою інші. *«Загине на рифах!»* – передбачали треті. *«Але його любить море, – заперечували їм четверті. – І він не боїться ні чорта ...».* *«Його надмірно любить море, – був відгук. – І він надмірно не боїться. Таких відчайдушних море забирає собі...».* Таким чином 15-річний Джек, не тільки ствердив свою рівність серед дорослих, але й дістав прізвисько **«короля піратів»**.

Проте «піратська» діяльність Джека Лондона тривала недовго. Шлюп був розгромлений заздрісними суперниками, а світ злодіїв і п'яниць, з якими близько зійшовся юнак, йому набрид. Тому він погодився піти служити в рибальський патруль і став з неменшим завзяттям полювати на рибалок, що порушували закони лову. Озброєний сталеву острогою, Джек безстрашно брав чужу шаланду на абордаж і затримував браконьєрів. Про свої пригоди письменник згодом розповів у своїй книзі **«Розповіді рибальського патруля»** (*“Tales of the Fish Patrol”, 1906*).

Перше плавання

Як і багато хлопчаків, Лондон мріяв про морські мандри. Романтика портового життя, «дикого і вільного», захопила юнака. У 1893 р. він найнявся на промислову шхуну «Софі Сазерленд», що вирушила ловити котиків до берегів Японії і в Берингове море. Хоча Джек жодного разу не виходив у відкрите море, він найнявся матросом першого класу – що, на думку бувалих моряків, було нечуваною зухвалістю!

Хлопець злітав по вантах немов птах. Він йшов з вахти останнім. Спускався в кубрик, тільки коли особисто переконувався, що весь такелаж в порядку.



Плавання на «Софі Сазерленд»

Всі пробачили йому його юність тільки тоді, коли шхуна потрапила в нелюдський шторм і Лондон, задихаючись від вітру, цілу годину вів судно правильним курсом. Навіть капітан, схвально кивнувши, відправився вечеряти ... Після бурі Джеку ніхто не сказав ні слова, але він зрозумів, що став своїм. Перше плавання дало хлопцю багато яскравих вражень, які потім лягли в основу багатьох його морських оповідань і романів.

Перший літературний успіх

Писати юнак почав випадково. За порадою матері, у 1893 р. Джек взяв участь в літературному конкурсі, який проводила одна з місцевих газет. Його нарис «**Тайфун біля берегів Японії**» (*“Typhoon off the Coast of Japan”*) зайняв перше місце й приніс молодому автору 25 \$. На 10 \$ він купив собі костюм взамін вкінцець зношеного старого і викупив годинник. Джон Лондон накупив газет з нарисом сина і з гордістю роздавав їх знайомим.

Слід відзначити, що інші призові місця отримали студенти Каліфорнійського та Стенфордського університетів. Це спонукало Лондона серйозно замислитися над подальшими перспективами. Життєвий досвід підказував, що людині фізичної праці важко, а інколи зовсім неможливо досягти успіху в житті, на противагу людини розумової праці, яка з роками не виснажується, а набуває духовного розвитку. І Джек Лондон усвідомлено вирішує стати письменником. Він знову засів за роботу, але його нові рукописи не були прийняті до друку.

Похід на Вашингтон

У 1893 р. у США сталася економічна криза. Вісім тисяч підприємств Америки зазнали краху, і безжурні гострослови помічали що безробітних в США стало більше, ніж небіжчиків. Люди не мали можливості працевлаштуватися і забезпечити сім'ю найнеобхіднішим. Джеку, молодому і сильному, щастило більше ніж іншим – його забирали то на джутову фабрику, то на електростанцію Окландського трамвайного парку на перекидання вугілля ... Проте Лондон не витримував довго, зривався, їхав, тікав, відпливав геть.

Навесні 1894 р. підприємець Джейкоб Кокси організував похід безробітних до Вашингтона. Метою було змусити уряд фінансувати громадські роботи з проведення доріг, вулиць, капітального ремонту шкіл, для того щоб дати голодним роботу. Джек дізнався про те, що в Окленді офіцер Келлі збирає голодуючих, маючи намір рушити на схід і влитися в «індустріальну армію» Кокси.

Джеку випала виняткова можливість побачити світ, махнути від океану до океану. Він приєднався до Келлі і пройшов шлях через всю Америку, познайомився з новими людьми.



Зацькована владою «армія» врешті-решт розпалася. До Вашингтона дійшли тільки мало хто. Відколовся від неї і Джек, він став бродяжити. Коли Лондон прибув до Чикаго, там почався страйк працівників компанії Пульмана, яка безжально викинула сотні робітників на вулицю. Поліцейські розстрілювали, заарештовували найбільш активних страйкарів ... Лондона теж заарештували.

Лицар дороги

Після звільнення Джек знайшов собі нову пригоду – став «лицарем дороги». Це означало наступне: ти ніде не живеш, але кругом подорожуєш. Зрозуміло, без грошей і квитків, на свій страх і ризик. Де зможеш - випросиш милостиню або кусень хліба. Де не зможеш - вкрадеш. Навіщо? А щоб побачити світ, в той час як інші вмирають з голоду або від втоми, працюючи по 15 годин на добу.



Джек їздив країною то на даху вагона, то під ним, вчепившись намертво в залізні виступи; вмираючи від холоду і задихаючись від спеки; по три доби не маючи в роті ні крихти. Одного разу йому невимовно пощастило: він розповідав байки якійсь заможній старій дамі, а вона за це годувала його справжніми піріжками з м'ясом ... Джек не вперше розповідав історії: деколи він не потрапляв до поліцейського відділку тільки через те, що міг заговорити на смерть, наплести з три короби і на сто відсотків запевнити поліцейського що він не волоцюга, а нещасний, що відстав від свого потягу.

Піріжки у пані скінчилися раніше, ніж байки у Джека, і вона запропонувала йому чай з сирним пирогом. А слідом запитала, ким би він став, якби не фатальні обставини життя (які він тільки трохи припудрив вигадкою, а в основному видав чисту правду: про батька-астролога що його покинув, майже божевільну матусю, про устриць і піратів, про ловлю морських котиків біля берегів Японії). «Ким би я був? – повторив Джек, уплітаючи пиріг і сьорбаючи чай з тонкої фарфорової чашки, яку він боявся з незвички розчавити. – Я був би письменником. Та я ним і так буду!» Дама подивилася на нього – обірваного, брудного, без передніх зубів, але все-таки неймовірно красивого 18-річного хлопчика – і розреготалася від душі. Звідки їй було знати, що цього ж вечора він олівцевим огризком накидає її портрет у своєму засмальцьованому записнику. Вона стала одним з персонажів його «Дороги» (*“The Road”, 1907*), тим самим увійшовши в історію – укупі зі своїми порцеляновими чашками, сирним пирогом та легкою картавістю?



Лондон у 1894 р.

Навчання

Повернувшись до Окленду, 19-річний Джек вступає до середньої школи, заробляючи на прожиток чим трапиться: миє вікна, підстригає газони, опалює приміщення школи... Юнак, який добре знав життя, не зовсім зручно почувався серед підлітків. Проте бажання вчитися було дуже сильним. Приваблювала ще й можливість друкуватися в шкільній газеті.

Чужий серед дітей і підлітків, він почувався значно краще серед людей дорослих і мислячих. Так він став постійним учасником і членом Дискусійного товариства Генрі Клея. Тут збиралась інтелігентна молодь, що обговорювала проблеми суспільного життя, науки, культури.

Будучи школярем, Лондон часто читав у портовому барі **«Перший і останній шанс» (Heinold's "First and Last Chance" Saloon)** в Окленді. Одного разу він розповів власнику бару Джону Хеїнольду про своє заповітне бажання навчатися в університеті і стати письменником. Хеїнольд позичив Лондону гроші для вступу в коледж. Хлопець відчайдушно хотів навчатися в Каліфорнійському університеті Берклі. Займаючись по 12 годин на добу, він за три місяці самостійно пройшов дворічну програму і у 1896 р. його прийняли на навчання.



У 1897 р., Лондон знайшов стару газету, в якій йшлося про спробу самогубства його матері та ім'я його біологічного батька. Він написав Вільяму Чейні листа. Чейні відповів, що він не міг бути батьком Лондона, і стверджував, що Флора оббрехала його. На закінчення він написав, що йому дуже шкода Лондона. Хлопець був спустошений цим листом.



Матеріальне становище сім'ї погіршилося і після першого семестру, здавши прекрасно іспити, юнак був змушений покинути навчання. Йому доводилося працювати цілими днями то на електростанції, перекидаючи вугілля до печі, то прасувальником у пральні. Від втоми Джек засипав в трамваї по дорозі додому, а вдома, не роздягаючись, падав у ліжку ...

У барі Хейнольда Джек познайомився з багатьма матросами і авантюристами які пізніше вплинули на його письменницьку діяльність. Наприклад, саме там Лондон познайомився з Олександром Макліном (McLean) – капітаном, відомим своєю жорстокістю в морі. З нього письменник змалював головного героя у романі **«Морський вовк» (The Sea-Wolf, 1904)**. Його капітан судна «Привид», Вовк Ларсен, вважає себе винятковою особистістю і з презирством і жорстокістю ставиться до команди і пасажирів. У цьому пригодницькому романі письменник засуджує ідею ніцшеанства – надлюдини.



Подальше життя талановитого юнака пов'язане з інтенсивною самоосвітою і творчою роботою, спрямованою на опанування тяжкої письменницької діяльності, вироблення особистого стилю. Цей період життя письменника дуже яскраво змальовано Лондоном у автобіографічному романі **«Мартін Іден»** (*“Martin Eden”, 1909*). Роман присвячений долі талановитої особистості в буржуазному суспільстві. Образ Мартіна Ідена стає прикладом великих здібностей людини з народу. Простий матрос, завдяки надлюдській наполегливості й природному таланту, стає відомим письменником.



Лондон за роботою

Твір став своєрідним гімном творчим можливостям людини.

Лондон знайшов стару друкарську машинку, яка друкувала тільки великі літери, і по 15 годин на добу друкував нариси, наукові та соціологічні статті, гумористичні віршики, розповіді. Але редактори журналів з неухильною постійністю повертали його творіння.

Проте Лондона не зупинило несприйняття його творчості у видавців. Він продовжував посилено працювати над новими оповідями і віршами, а повернуті переслав у інші журнали. Так минали дні, тижні, місяці...

Золота лихоманка

1896 рік різко змінив життя Лондона: на Алясці знайдено золото, починається так звана золота лихоманка, в якій бере участь і молодий письменник. Розповідали легенди про блискучі кар'єри на золотих землях, де мільйонерами робилися за тиждень. Джек вирішив теж випробувати долю і 25 липня 1897 р. відплив до Аляски.

З великими труднощами, Джек та його приятелі діставшись Доусона. Проте їх спіткала невдача – золота на зареєстрованій ними ділянці не виявилось.

До весни від нестачі свіжих продуктів і овочів Джек захворів на цингу. Він ледве доїхав додому. Хоч письменник і приїхав без гроша, зате він привіз дещо дорожче – нотатки про побачене і незабутні враження; пам'ять зберегла зустрічі, розповіді старожилів, цікаві епізоди з життя індіанців, картини природи краю, тощо ...

Повернувшись додому Джек вже не застав Джона Лондона. Вітчим помер кілька місяців тому. Хлопцеві знову потрібно було платити борги, брати на себе турботи про сім'ю. Роботи не було, рукописи з журналів повертали. Але Джек вперто стоїть на своєму і продовжує писати. Нарешті, напередодні 1899 каліфорнійський журнал «Оверленд мансли» надрукував новелу **«За тих, хто в дорозі»** (*To the Man on Trail, 1898*). Цей твір поклав щасливий початок, і роботи молодого письменника почали друкувати в різних журналах.



Дорога до Клондайку

«Північні оповідання»



Аляска, стала літературним Клондайком письменника: він створив особистий, ні з чим незрівнянний світ важких випробувань, суворих природних умов, міцної людської дружби і любові, які долають будь-які перешкоди. Особисті враження письменника і досвід північного краю були описані у творі – **«Біла тиша»** (*“The White Silence”*, 1899). Так звані «північні оповідання» принесли славу молодому автору.

У 1900 р. виходить перша збірка оповідань **«Син вовка»** (*“Son of the Wolf”*, 1900), потім друга – **«Бог його батьків»** (*“The God of His Fathers”*, 1901), третя – **«Діти Мороза»** (*“Children of the Frost”*, 1903). Новели збірок присвячені золотошукачам і індіанцям, картинах краю білої тиші. Їх героями стали люди з їх турботами і негараздами, з несподіваними трагічними подіями, долями, яких автор зустрів на Алясці.

До «північних оповідань» входять також збірки **«Віра в людину»** (*“The Faith of Men”*, 1904), **«Любов до життя»** (*“Love of Life”*, 1907) і роман **«Дочка снігів»** (*“A Daughter of the Snows”*, 1902). «Північні оповідання» ріднить не тільки місце дії, а й схожість зображуваних характерів. У них показані люди сильні тілом і духом, оспівується їх мужність.

Лондон завжди з великим співчуттям ставився до аборигенів. Індіанці в його оповіданнях – позитивні герої, які не поступаються високими особистими якостями білим. Він не боявся писати про нав'язування європейцями і американцями так званої «цивілізації» індіанцям. Наприклад, новела **«Гіперборе́йський напій»** (*“Hyperborean Brew”*, 1901) – це гірка правда про споювання і пограбування індіанських племен, яка ревниво обходила і вуалювалася американськими літераторами та істориками. Через багато «північних оповідань» проходить тема загибелі індіанських племен.

Джек Лондон стає всесвітньовідомим письменником зі своїм особливим стилем, неповторною манерою письма, оригінальною проблематикою. У наступні 17 років він випускав по дві, навіть по три книги на рік. За словами відомого американського літературознавця В. Брукса, секрет надзвичайної популярності Джека Лондона полягає у тій **«свіжій, життєствердній інтонації»** творів, що **«так контрастувала з загальною сентиментальною спрямованістю тогочасної американської літератури»**.





Лондон на кінній прогулянці



Анімалізм



Джек Лондон був одним з **засновників анімалістичної традиції** не тільки в американській, але і у світовій літературі. Зображення диких та домашніх тварин у Лондона позначається не тільки великою любов'ю до «братів наших менших», але й знанням світу тварин, їх поведінки і психології.

Роман **«Поклик предків»** (*“The Call of the Wild”, 1903*) є одним з найкращих творів Джека Лондона про Північ, де тільки завдяки стійкості, волі та цілеспрямованості можна зберегти життя.

Найкращим у творчій біографії Джека Лондона став роман **«Біле ікло»** (*“White Fang”, 1906*) – історія вовчєняти, у жилах якого тече кров собаки. Ця обставина робить його життя неможливим поза людським суспільством. Біле Ікло проходить чотири рівні досвіду: тваринний світ, індіанці, жорстокий світ Красеня Сміта і, нарешті, світ розуму і любові. Вовку вдається вижити тільки завдяки природній силі, здоров'ю та вмінню пристосовуватися. Незважаючи на жорстокість, підступність і зраду людини, Біле Ікло назавжди залишається вірним їй. Внутрішній світ тварини та мотивація її вчинків відтворені письменником настільки зворушливо, що роман розчулює до сліз.

«Бурій вовк» (*“Brown Wolf”, 1906*) є ніби окремим епізодом або начерком до роману «Біле Ікло».

У романі **«Джеррі-островитянин»** (*“Jerry of the Islands”, 1917*) розповідається про пригоди собаки на Соломонових островах. Доля кидає Джеррі від одного господаря до іншого. Лондон уміло пояснює поведінку собаки, таємницю її прихильності та антипатії.

«Майкл, брат Джеррі» (*“Michael, Brother of Jerry”, 1917*) – це виступ автора проти катування і поганого ставлення до тварин при дресируванні. Майкл теж змінює декілька господарів, плаває на кораблях, виступає в цирку, виносить всі негаразди і зрадливості долі, побої, але залишається непідкореним. Письменник показав що приручення і навчання тварин неможливе без любові і розуміння.

Соціалізм



Лондон у 1903 р.

Захопившись ідеями К. Маркса і Ф. Енгельса, у 1901 р. Лондон вступає до соціалістичної партії. В той же час він захоплюється працями Г. Спенсера і Ф. Ніцше. Відголос уподобань письменника тих часів можна побачити у романі «Мартін Іден», насичених політичними, філософськими та літературними дискусіями.

На одному соціалістичному мітингу Лондон познайомився з Анною Струнською – студенткою Стенфордського університету. Вона була начитаною, розумною, з нею цікаво було сперечатися. Анна вразила Лондона своїм палким характером, незвичайною душевною чистотою,



Анна Струнська

відданістю ідеям визволення російського народу від гніту царизму. Свою дружбу з Лондоном вона пізніше назвала боротьбою – більшу частину часу вони проводили у суперечках. Предметом їх бесід були найрізноманітніші питання. Часто Анна розповідала про Росію, стимулюючи інтерес Лондона до російської культури.

У 1901 році вони почали спільну роботу над епістолярним романом «Листи Кемптона Уейсу» (*“The Kempton-Wace Letters”*, 1903), в якому виклали свої погляди на любов. (Лондон жив в Окленді, а Струнська – у Сан-Франциско. Їх книга складалася з листів, які надсилали одна одній дві дискутуючі сторони. Лондон писав за Герберта Уейса, а Анна була Деном Кемптоном. Кожен лист супроводжувався записками, в яких автори розвивали подальший план книги, критикували один одного і висловлювали окремі більш загальні міркування).

Результатом активної громадянської позиції і соціалістичних уподобань Джека Лондона була знаменита «Залізна п'ята» (*“The Iron Heel”*, 1907) – роман-утопія, роман-попередження. Це книга про боротьбу народу з тиранією монополістичного капіталу і фінансової олігархії – залізною п'ятою. Хоча народ у боротьбі терпить поразку, герой роману – революціонер Евергард – переконаний в кінцевій перемозі революції у майбутньому. Слова героя передають думки самого Джека Лондона. У романі автор виступає з прямим попередженням можливого фашистського майбутнього людства. У той час письменник і подумати не міг, що всього через кілька десятиліть його пророкування почнуть збуватися.



Перше кохання



М. Епплгарт

У дискусійному товаристві Генрі Клея, Лондон дуже здружився з Едвардом Епплгартом. Одного разу він привів Джека до себе і познайомив зі своєю сестрою **Мейбл (1873-1914)**. Ледве переступивши через поріг, Лондон миттєво закохався. Мейбл була дуже гарною, з великими блакитними очима і пишним волоссям кольору сонця. Її манери були бездоганні; вона здавалася Джеку втіленням ніжності й витонченості, того піднесеного, до чого нестримно прагнула його поетична душа. Любов їх стала взаємною. І Джек прийшов до неї з пропозицією руки і серця.

Проте її мати поставила умову: поки Джек не зможе утримувати сім'ю на літературні гонорари, вони не одружаться. Вона також заявила, що оскільки її чоловік помер, а син з нею не проживає, то Джеку доведеться проживати у її домі, або ж нехай забирає тещу разом з дружиною в Окленд.

Джек був дуже розлючений. Він розумів що разом з Мейбл вони могли б жити щасливо, навіть якщо й небагато. Але скільки років пройде перш ніж його заробітку вистачить на тещу? Джек спробував ще декілька разів переконати міссіс Епплгарт та одружитися з її донькою, але з цього нічого не вийшло і він одружився з іншою. А Мейбл так і не вийшла заміж.

Сім'я

У 1900 р. Лондон одружується з **Елізабет Маддерн (Elizabeth Maddern, 1876-1948)**. Він не любив її і керувався лише міркуваннями здорового глузду: Бесс була розумною, лагідною, здоровою дівчиною. Спочатку вони жили досить щасливо. Дружина стала для нього не тільки господинею дому, а і його секретарем. Вона корегувала його рукописи і свято вірила що він стане одним з кращих письменників у світі. Дружина подарувала Джеку двох доньок. Їх дім став місцем постійних зустрічей – друзі і знайомі наполегливо прагнули бувати у письменника. Сам Лондон писав про це так: *«Я володію фатальною здатністю заводити друзів; але не можу похвалитися дорогоцінним вмінням від них позбавлятися»*. І хоча він завжди був дуже гостинним, все ж гостей бувало занадто багато. Тому Джек іноді був змушений працювати в той час як декілька гостей у його кімнаті сиділи, курили, обговорювали чи сперечалися через якісь питання.

Не пристосований до одноманітного способу життя Джек постійно кудись зникав, а іноді й пізно повертався. В сім'ї почали виникати сварки, Бетті не розуміла поривань чоловіка, його захоплень. У 1903 р., зневірившись налагодити своє сімейне життя, він покинув дружину. Але те, що він залишив своїх дітей пригнічувало його.



Дружина і діти

Через деякий час він намагався відновити сім'ю і повернувся, але через півтора місяці знову їх залишив, хоч все життя піклувався і утримував їх і побудував їм дім.

Може, для того щоб пом'якшити скандальну ситуацію, а може, гнаний своєю природженою пристрастю все знати і бачити на власні очі, письменник у 1904 р. вирушає кореспондентом на російсько-японську війну. Поїздка була невдалою. Спочатку Джек захворів, потім японці всіма засобами заважали кореспондентам, не допускаючи їх на фронт. Тоді Джек без дозволу властей з ризиком для життя відправився на джонці на фронт, через що потрапив до японської в'язниці і ледве вибрався звідти. Проте публікації з чужої для нього війни не додали йому слави.



Е.Маддерн

Згодом Елізабет заручилася з Ч. Міллером, але Джек використав весь свій вплив аби вона відмовилася від шлюбу. У 1938 р. інсульт залишив Бессі майже повністю прикутою до ліжка. Вона була паралізована і не могла говорити. Так їй довелося провести останні роки життя. У 1948 році вона померла.

Після розриву з Бетті в житті Лондона все більше місце займає **Чарміан Кіттрідж (Charmian Kittredge, 1871-1955)**. Вона полонила його своєю жвавістю, готовністю слідувати за ним всюди. Чарміан непогано співала і була гарною піаністкою, добре плавала і гарно сиділа в сідлі. Вміла боксувати і фехтувати, любила подорожувати. Лондону здавалося, що ця жінка краще всіх розуміла його. Вона з готовністю підтримувала його романтичні пориви, була не лише подругою, а й натхненницею. У 1905 р. вони одружилися.

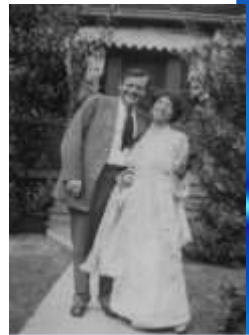
Лондон купив ділянку землі біля містечка Глен-Еллен в Місячній долині, де вирішив побудувати дім своєї мрії. На природі краще працювалось, а у вільний час він полював, їздив верхи, господарював на фермі.

Весною Джек запросив свою зведену сестру і найкращу подругу **Елізабет Шепард (Elizabeth Shepard, 1866-1939)** разом з її сином Ірвінгом на постійне місце проживання на своє ранчо, і зробив її своєю економкою. Вона винятково гарно справлялася зі своїми численними обов'язками – контролюючи працівників, обробляючи рахунки, вирішуючи правові питання та багато іншого.



Е. Шепард

Після смерті Джека Лондона, в той час як Еліза продовжувала займатися ранчо, Чарміан стала публіцистом. Вона часто подорожувала Європою працюючи з агентами, видавцями, перекладачами, а також, виступала по радіо. В результаті, вона стала досить відомою особистістю у своїй справі. Чарміан написала двотомну біографію життя Лондона, на основі власного досвіду життя з ним, а також того, що він розповів їй про свої минулі роки. Чарміан померла на 84 році життя і похована біля чоловіка.



Лондини



Сестри Лондон

Доньки Джека Лондона

Джоан Лондон (Joan London, 1901-1971) – старша донька Джека Лондона. У віці 5 років, дівчинка почала писати листи до батька і повідомляти йому про свої та сестрині справи. Вона шукала його схвалення у власних спробах письменства.

Джоан поділяла багато якостей батька: гострий інтелект, дисциплінованість у роботі, підтримка знедолених і сильна емоційність. У середній школі вона редагувала шкільний літературний журнал і була лідером в декількох клубах. Навчалася в Каліфорнійському університеті Берклі.

Вона вийшла заміж за **Парка Аббота (Park Abbott)** і мала сина, **Барта (Bart Abbott)**. Шлюб тривав всього три роки, але пара спільно пікувалася хлопчиком і залишилася близькими друзями. У 1925 р. Джоан почала кар'єру лектора, виступаючи в клубах по всій країні за такими темами, як фемінізм, політичні питання, та про її батька. Вона також подружилася з Чарміан Лондон. Джоан була не досить успішною в письменстві, її найбільш помітною книгою є серійний роман «**Сільвія Ковентрі**» (“*Sylvia Coventry*”). Проте нею написана найкраща книга про її батька – «**Джек Лондон і його часи**» (“*Jack London and His Times*”), у якій вона проаналізувала соціальну значимість його творчості.

Джоан, як і її батько, була особистістю блискучою й нетерплячою. Займалася політикою, писала політичні промови і статті, через що неодноразово потрапляла під нагляд ФБР.

Елізабет Лондон Флемінг (Elizabeth Fleming, 1902-1992) – друга дочка Джека Лондона. Вона не була схожа на свою сестру ні зовнішністю ні темпераментом. Наділена високим інтелектом, вона була менш амбіційною ніж Джоан, і віддавала перевагу популярності, ніж керівним посадам. Займалася танцями, виступала на концертах і грала на скрипці.

Беккі вивчала історію у Каліфорнійському університеті Берклі. Працювала секретарем. У 1924 р. народила дочку Джін поза шлюбом. Тому, завдяки сімейному лікарю, батьками дитини були вказані вигадані імена. **Джін Уеллман (Jean Wellman)** була представлена громадськості дочкою далеких родичів, що Беккі погодилися виростити.

Беккі вийшла заміж за **Персі Флемінга (Percy Fleming)** у 1927 р., та народила сина Гая (**Guy Fleming**). Працювала разом з чоловіком у своїх канцелярських магазинах в Окленді. Згодом вона зізналася, що вийшла заміж без кохання, і була нещасна.

Незважаючи на те, що Беккі і Джоан були дуже різні, вони залишалися друзями протягом усього їхнього життя.



Джоан і Бесс



На «Снарку»

Дві великі мрії письменника

Будівництво «Снарку»

Давньою мрією Лондона було побудувати вітрильник і обійти на ньому весь світ: побувати в диких куточках землі, вдихнути свіже морське повітря та наблизитися до природи. Будівництво вимагало величезних затрат та й проект мав безліч недоліків. Проте це письменника не зупиняло.

Газети і журнали підняли навколо плавання на «Снарку» таку метушню, що Джек став тисячами отримувати з усіх кінців країни листи з проханням взяти відправника з собою. 90% з них були готові працювати ким завгодно; 99% погоджувалися працювати задарма. Але Лондон нікого не приймав. З усієї команди тільки він один виявився знайомим з мореплаванням.

У квітні 1907 р. «Снарк» вийшов в океан. На борту Лондон з радістю рибалить, полює на чайок, акул. Він, як дитина, захоплюється всім побаченим на островах: людьми, їх звичаями, природою. Мандрівники відвідали Гавайські острови, тиждень прожили на Молокаї - острові прокажених, потім – Маркізькі острови, Таїті, Самоа, Фіджі, Нові Гебріди, та Соломонові острови. Не раз доводилось ризикувати життям. У мужності Джек Лондон не поступався жодному герою зі своїх романів.

Ця подорож забезпечила письменнику багато матеріалів для нових книг. Але на жаль він важко захворів і був змушений повернутися у Каліфорнію. На базі отриманих вражень Лондон написав автобіографічну книгу **«Подорож на «Снарку»** (*“The Cruise of the Snark”, 1911*) та збірник **«Оповідання південних морів»** (*“South Sea Tales”, 1911*). В них показана правда про винищення туземців білими та нелюдські методи, якими європейці встановлювали своє панування над населенням Океанії.



Будівництво «Дому Вовка»

Будівництво розпочалося коли письменник дізнався, що Чарміан чекає дитину. Ось тоді він вирішив створити маєток, родове гніздо, замок серед каліфорнійських пагорбів і гаїв, стати родоначальником династії. Це було давньою мрією Лондона. «Дім Вовка», на який пішло коштів значно більше ніж передбачалося, був нарешті завершений. Пишно умебльований, унікально споряджений будинок чекав на ранок вїзду свого господаря. Проте вночі будову було підпалено. Невідомо ким і як. Але те, що підпалив хтось з людей, що оточували письменника, користувалися його гостинністю і дружнім ставленням – безсумнівно. Мабуть, це був найстрашніший удар, якого не витримало серце Лондона. Зламало Джека не лише те, що фінансові збитки були непоправними, – хоча він, з притаманною йому лютою впертістю, вирішив повернути «Дому Вовка» задуманий первісний вигляд, – зламало те, що його життєва програма, його життєва віра виявились неспроможними.

Останні роки життя

Останні роки життя Лондона не були щасливими. Подібно до свого героя Мартіна Ідена, Лондон сильно втомився. Щоб сплатити борги, письменник був змушений займатися літературною поденщиною, писати низькопробні твори на потребу популярним журналам. Так письменницька праця навіть стала викликати у Лондона огиду.



Дім у Місячній долині

Проблеми втечі з міст – носіїв соціальних конфліктів і повернення до землі, до сільськогосподарської праці набувають сили й художнього відтворення у найкращому романі-утопії пізнього періоду «Місячна долина» (*“The Valley of the Moon”*, 1913). Твори «Час не жде» (*“Burning Daylight”*, 1910) та «Маленька господиня великого будинку» (*“The Little Lady of the Big House”*, 1916) зосереджені на простих радощах – задоволення від заробітку на життя від землі, та близькість до природи.



Роман «Серця трьох» (*“Hearts of Three”*, 1919) – ювілейний твір Джека Лондона, його 50-а книга. Її соавтором є **Чарльз Годдард (Charles Goddard)**. Це романтична пригодницька історія. Роман був ніби просвітлінням серед песимістичних творів останніх років письменника. В останні роки Лондон переживав творчу кризу, у зв'язку з чим став зловживати алкоголем. Через кризу письменник навіть був змушений піти на придбання деяких сюжетів для своїх творів. Він найбільше співпрацював з американським письменником-початківцем Сінклером Льюїсом.



«Жоден американський письменник, крім Марк Твена, не мав більш романтичного життя, ніж Джек Лондон. Його передчасна смерть глибоко шокувала світ, який очікував, що він буде жити і писати набагато довше» – Ернест Хопкінс (бюлетень Сан-Франциско від 2 грудня 1916 р.)

Вранці **22 листопада 1916 р.** Джека Лондона знайшли в його спальні без свідомості, з ознаками отруєння морфієм. До вечора, не приходячи до тями, він помер. Через день його кремували і поховали на пагорбі біля ранчо; це місце він сам вказав за кілька тижнів до смерті.



Могила Д. Лондона

Донині ведуться суперечки, чи це було самогубство чи випадкове передозування ліків. Проте, на думку літературознавця А. Шіверса, якби Лондон дійсно хотів покінчити з собою – він не обрав би такий болісний (10-12 годин агонії) і невірний спосіб. Письменник – втілення гідності і мужності, не обрав би такий «жіночий» шлях відходу з життя: у нього завжди був під рукою кольт сорок п'ятого калібру. Про ненавмисну смерть говорять і листи, відправлені Лондоном напередодні, і його приготування до від'їзду у Нью-Йорк.



Цікаві факти

❖ Серед читачів інтерес до творів письменника ніколи не затихав ні в Америці, ні за її межами. У США знято понад 40 фільмів за його сюжетами, а в 1965 р. щотижневик “Saturday Review” із здивуванням констатував: **«Найцікавіша новина з каліфорнійського**

літературного фронту полягає в тому, що померлий у 1916 р. Джек Лондон і сьогодні є найпопулярнішим письменником Каліфорнії».

❖ Слово Лондона переможно йшло світом. У Швеції з 1917-го по 1940 рік було видано чотири зібрання його творів. У Франції романи й оповідання письменника і зараз охоче розкуповують. В Німеччині і Італії їх було заборонено під час фашизму. А після війни, за даними ЮНЕСКО, за кількістю видань Лондон поступається Шекспіру, Толстому і Андерсену, йде поруч з Чеховим, Горьким, Бальзаком, та випереджає Достоевського, Дікенса, Тургенєва і Пушкіна.

❖ До весни 1913 р. Лондон став найбільш високооплачуваним письменником у світі. Його оповідання й романи перекладалися іноземними мовами. Його фотографії з'являлися у такій кількості, що мільйонам людей стало знайоме це красиве, чітко окреслене обличчя. Ось що написав репортер, присланий журналом “Reader” взяти у Джека інтерв'ю: **«Рідко з ким сходишся так легко, як з Джеком Лондоном. Він чуйний і щирий, далекий від будь-яких умовностей, випромінює гостинність. Тримається вільно, в ньому багато хлоп'ячого; він шляхетний, гранично простий, оригінальний і дивно викликає прихильність до себе. Гість відразу ж відчуває, що його приймають на правах друга».**



Джек Лондон

❖ До найвіддаленіших куточків доходили історії про Джека Лондона. Кожне його слово, кожен крок негайно підхоплювали і повторювали газети, а якщо повторювати було нічого – газетярі самі фабрикували свіженький матеріал. Лондон ніколи не відповідав на подібні фальшивки, ніколи не захищався, хоча деколи вони дратували його. Проте найгірше – були статті і брошури, що розповсюджувались під його ім'ям.

❖ По всій Америці казна-звідки стали з'являтися його двійники в знаменитому сомбреро, краватці метеликом, мішкуватому піджаку: вони-то вже, звичайно, послужили джерелом не однієї газетної статті. Під його ім'ям двійники робили доповіді, продавали редакціям нібито написані ним рукописи, билися на чолі мексиканських революціонерів, ставили підпис Джека на підроблених чеках і, під виглядом темпераментного, грубуватого Джека, зав'язували любовні історії. Раз у раз приходили листи від людей, що зустрічалися з ним там, де він ніколи не бував.

❖ З особливою силою широта і благородство натури Джека Лондона проявлялися у його ставленні до письменників-початківців. Дня не минало, щоб який-небудь молодий автор не надсилав йому рукопис з проханням висловити свою думку, виправити, допомогти надрукувати. Ці манускрипти, починаючи від віршів і закінчуючи романами і трактатами на 800 сторінок, він дуже уважно читав, а потім надсилав авторам розгорнуті критичні розбори.

❖ *«Сумно те, – писав Лондон у своїй статті «Страшне і трагічне в художній літературі» (1903), – що письменники в першу чергу пишуть за для хліба, а вже потім для майбутнього; і що їх рівень життя повністю залежить від росту їх здібності заробляти на хліб; таким чином їм немає коли думати про славу; процвітають ефемерні твори, а великі твори залишаються ненаписаними».*

❖ Лондон якось писав: *«Я – людина рішуча. Ті, хто мали можливість познайомитися зі мною як слід, помітили, що все виходить по-моєму, навіть якщо на це йдуть роки. Мене не збити зі шляху – хіба що в щоденних дрібницях. Я не те що безглуздо упертий – я просто йду до цілі, як стрілка компаса до полюсу. Хватай мене, збивай з дороги, вставляй палки в колеса – хоч тайно, хоч явно – начхати. Життя – боротьба, а я до неї готовий. Якби я не був істотою, наділеною логікою, я давно б сидів у придорожному болоті або звернув собі шию де-небудь на узбіччі».*

❖ Друг дитинства письменника, Френк Езертон описував одну з криз Лондона так: *«Джек вже складав прощальні листи, як раптом до нього прийшов попрощатися один приятель – той теж вирішив, що вже достатньо пожив. Мабуть, намагаючись відговорити друга, Джек відшукав такі красномовні аргументи, що заодно переконав і себе».*

❖ Лондон був дуже доброю і чуйною людиною. Ніколи не скупився, роздавав гроші направо і наліво кожному прохачеві... Отримуючи величезні гонорари, він не вилазив з боргів...

❖ На честь письменника названо:

- ✓ гору на кордоні Аляски та Британської Колумбії – **гора Лондон (Mount London)**;
- ✓ площу на набережній Окленда, штат Каліфорнія – **площа Джека Лондона (London's Square)**;
- ✓ гірське озеро, що знаходиться в Магаданській області – **озеро Джека Лондона (Jack London's Lake)**;

✓ 2625 Джек Лондон – астероїд, названий на честь письменника.

❖ Поштова служба США відзначила його у серії поштових марок на честь великих американців, опублікованих 11 січня 1986 року.

❖ У 1960 р. за дві милі від Сан-Франціско було відкрито Державний історичний парк-музей Джека Лондона, створений на території садиби письменника.



Площа Д.Лондона





Д. Лондон

Джек Лондон – ПОЕТ!

«Яких тільки віршів я не писав, – згодом згадував письменник, – на будь-який смак, починаючи з тріолетів та сонетів і закінчуючи білим віршем, а також епічними віршами».

Захопившись, Джек по 12 - 14 годин на день не виходив з кімнати, чергуючи «поетичні вправи», як він їх називав, з написанням філософських та політичних статей і оповідань. Загалом, письменник написав понад 30 віршів. Переклад віршів з англійської мови – М. Лукашкіної.



Сон золотоискателя

(The Klondyker's Dream, 1898)

Искателю золота снится еда –
В Клондайке, что снегом по грудь занесён.
Голодного Грёзы влекут в невода –
И он погружается в сладостный сон.
Он видит: родные сидят у огня,
А слуги жаркое на стол подают.
Он стонет: «О сколько еды для меня!
О сколько бы съел оказавшийся тут!»
Фантазия нежно над спящим кружит
И встать принуждает с лежанки сырой.
А Голод плетёт и плетёт миражи
И гонит туда, где съестное горой:
Телячьи котлетки, свиное филе,
Дымящийся кофе, ломти пирога...
Там стоит моргнуть – и тотчас на столе
Появятся суп и баранья нога.
Дрожат его руки... Молитву прочтя
– О есть ли счастливее кто на земле! –
Он водит глазами вокруг, как дитя.
И вот, наконец, выбирает филе.
Слюна наполняет ввалившийся рот.
И челюсти ходят и ходят во сне.
И то ли бормочет он, то ли жуёт...
«Господь милосердный! Ты добр ко мне!»

... Что значит тот шорох,
прорезавший Тьму?
Чьё чавканье жадное метит в висок?
Собака... Да полно! Не мнится ль
ему?..
Собака в углу доедает кусок.
Хватая ружьё, он бросается к ней.
О, хитрая тварь, подстерегшая Ночь!
Собака, однако, проворней, умней.
С куском солонины уносится прочь.
Украден кусок – и котомка пуста.
О как же он плачет, о как же он сник!
Последний кусок – он исчез навсегда.
Сухие бобы – много ль проку от них?
Бедняга, – увь!... Обманул тебя Сон.
Что толку взывать к равнодушной
Судьбе!
Где та лососина, паштет и бекон?
И где тот Пирог, столь желанный
тебе?

На заре (Daybreak)

Зарёю рдеет небосвод –
И звёзд не видно боле.
Чуть слышный ветерок несёт
Медовый запах с поля.
Я под её стою окном.
Закрыты ставни прочно.
Она забылась сладким сном.
Пора будить. И срочно!
Бросаю камушки в окно –
Две-три минуту кряду.
Дремать, конечно, мудрено
Под эту канонаду!
Услышит нимфа этот стук?..
О, что за наслаждение –
Вообразать её испуг
В минуту пробужденья!
Но вот она – О, ждатель невмочь!
Окошко распахнула.
Былую вспоминая ночь,
Легонечко вздохнула.
Как серна горная, стройная,
Лицом подобна розе,
Ко мне склоняется она...
Укор в её вопросе:
– А что, бутыль для молока
Не выставила Кэтти?
Так обождите же пока...
Или в свою налейте!

Hors de Saison

(Не по сезону, 1897)

Бежать за поездом вослед?
Я и бегу... А впрочем,
Чего стараться? Мой билет
Отчаянно просрочен!
Приличен заработок мой
(Верчусь, подобно белке!).
А принесу его домой –
Мои покупки мелкие.
Спешу за город – отдохнуть
В кругу бывлых знакомых.
Они же в город держат путь...
Опять выходит промах!
Не той длины мои носки –
Образчик моветона.
Ботинки – капельку узки.
Плащ – не такого тона.
С прискоком я плясать привык,
А все танцуют плавно.
Подруга делает мне втык,
А недруг – и подавно!
О пошлинах болтать я рад
И прочем реализме.
А мне о серебре твердят
И биометаллизме.
Махорку я курю с тех пор,
Как стал трудиться в рубке.
Мир сухопутный, мне в укор,
Враз перешёл на трубки.
В делах сердечных – маята.
Жениться – мне?! Куда уж!
Влюбляюсь в девушку, когда
Она выходит замуж.
Решу расстаться с жизнью?! Что ж,
Чёрт скажет что-то вроде:
«Чудак! Ты снова отстаёшь,
Ведь суицид не в моде!»
Бежать за модою вослед?
Стараться? Нет резона!
Как ни стараюсь, я одет
Увь! – не по сезону.

Зашел и вышел

(In and Out) (Триолет)

Я вышел на минуту –
А он ко мне зашёл,
Желая выбить ссуду!
Я ж – вышел на минуту...
Вовеки не забуду,
Что он ни с чем ушёл!
В счастливую минуту –
Он вышел, я зашёл.

Признание

(My Confession, 1897)

Мне нравятся и шелест крыл,
И эти с ветром шашни.
Я змея запускать любил
С плющом увитой башни.
Змей вырывается из рук.
Внизу - листвы кипенье.
Полёт стремительный. И вдруг
Лучей небесных пенье.
Упругая тугая нить
И змей, что рвётся с крыши,
Заставят ветер говорить, –
Фонограф всё запишет.
Так я пишу с недавних пор,
Преподношу события.
И ветра чувствую напор,
И трепетанье нити.

Через край (Too Late)

Живу я долго... Через край.
Когда же Смерть за мной
придёт, –
Молчи!.. Условимся давай:
Гони лукавый этот сброд, –
Шакалов, что завоют вокруг
Дух испускающего льва...
Лишь ты...
Ты разберёшь, мой друг,
Мои последние слова.

Он руки опустил

(He Never Tried again, 1897)

Лишь слух о золоте прошёл –
В Клондайк он поспешил.
Сто миль прошёл, а не нашёл
Золотоносных жил.
Он холодал, он голодал.
Вернувшись, загрустил.
Мечтать о деньгах перестал.
И – руки опустил.
Поёт армейская труба –
И он уже солдат.
Но дисциплина и пальба
Его гнетут, как ад.
Худа солдатская еда.
И дождь заморосил.
Капрал ему по шее дал –
Он руки опустил.
Деву в мае полюбил –
За нежный голосок!
Та на его любовный пыл
Ответила разок.
Но отказала наотрез,
Лишь замуж пригласил.
И он тотчас слетел с небес
И – руки опустил.
Ещё попытка?.. На черта.
Те три – не удались.
Поехал в Гарлем – и с моста
Шагнул, не глядя вниз.
От холода стеснило грудь,
На крик не хватит сил.
Он побарахтался чуть-чуть...
И – руки опустил.



Песнь тлеющих угольков

(The Song of the Flames, 1899)

Солнца огненные плети, –
Мы недолго, но цвели...
Кто же нас упрятал в эти
Клетки мрачные Земли?
Не допив желанный кубок,
Не узнав земной Весны,
Мы, поруганные грубо,
С праздника удалены.
В тесном каменном подвале,
В скудном воздухе сыром
Мы мечтать не перестали
О рождении втором.
Долго, долго мука длится...
Потечёт ли Время вспять?
Бог, перевернув Страницу, –
Миру явит нас опять?!

- Вовки – це сухопутні акули;
- В зацікавленості головна принадність життя;
- Голод і лють зазвичай супроводжують один одного;
- Можливо принцип каменя, що котиться, абсолютно правильний. Тим не менш, найбільша гідність у житті - це здатність змінювати напрямок;
- Життя завжди дає людині менше, ніж вона від нього вимагає;
- Життя – це невтомна жага насичення, а світ – арена, де стикаються всі ті, хто, прагнучи до насичення, переслідує, полює й поїдає один одного; арена, де летиться кров, де панує жорстокість, сліпа випадковість і хаос без початку і кінця;
- Загалом, чоловік створений так, що зовсім не в змозі перейнятися психологією жіночого витонченого розуму. Це відноситься в рівній мірі

до чоловіків, що живуть замкнутим або ж відкритим життям;

- За наївну довіру ілюзіям доводиться дорого платити;
- З особливою люттю і жорстокістю Північна глушина ламає завзятість людини, тому що людина – найбільш бунтівна істота у світі, людина завжди повстає проти її волі, згідно з якою будь-який рух, зрештою, має припинитися;

Афоризми письменника

- Алкоголь завжди протягує нам руку, коли ми зазнаємо невдачі, коли ми слабшаємо, коли ми стомлені. Але обіцянки його брехливі: фізична сила, яку він обіцяє, примарна, душевний підйом оманливий;
- Важливою перевагою нашого життя є можливість змінити напрямок свого руху і не котитися, як камінь;
- Вже краще перетворитися на попіл, ніж в пил. І нехай згасне полум'я моєї душі в яскравому спалаху, ніж я покриюсь пліснявою!
- Все людство схиляється перед красою. Вона панувала у Всесвіті до появи людини і залишиться після неї. Краса абсолютна;

«Зрештою, людині дане всього одне життя - чого ж не прожити його як слід?»

Джесек Лондон

- Істинне призначення людини – жити, а не існувати;
- Кинута собаці кістка - це не милосердя; в момент, коли ви голодні не менше за неї, поділити з нею останню кістку - ось що таке милосердя;



- Кому судилося прожити декілька життів, доведеться і померти декілька разів;
- Кохати значно краще, ніж бути коханим. Заради цього варто і жити, і вмерти;
- Людина не повинна бачити себе в істинному вигляді, життя тоді стає нестерпним;
- Людина, що не прагне до життя, шукає шляхів до смерті;
- Мета життя – здобич. Сутність життя – здобич. Життя харчується життям. Все живе в світі ділиться на тих, хто їсть і тих, кого їдять. І закон цей говорить: їж, або з'їдять тебе самого;
- Нам не дано виграти. Іноді нам це здається, але це та незначна люб'язність, якою балують нас боги;
- Не можна уподібнюватися бездумному флюгеру, який повертається при найменшому вітерці;
- Постійно дивлячись один на одного, наслідуючи один одному, ці жалюгідні істоти (*люди*) готові стерти свої індивідуальні особливості, відмовитися від живого життя, аби тільки не порушити безглузвих правил, у яких вони з дитинства в полоні;
- Початок шляху - чарка, середина – компанія, що випиває, легка випивка - пара чарок за обідом. Кінець – у в'язниці за вбивство у п'яному вигляді, за розтрату в психіатричній лікарні, в могилі від випадкової легкої хвороби;
- П'яниця здатний на такі вчинки, яких би ніколи не скоїв у стані тверезого розуму;
- Так, він знайшов тут те, для чого варто було жити, чого варто було домагатися, через що варто було боротися і заради чого варто було померти. Книги говорили правду. Бувають на світі такі жінки. Ось одна з них;
- Тільки дійсність ніколи не бреше;
- Той всіх швидше йде вперед, хто в дорогу йде один;
- У короткі миті польоту людина живе так, як ніколи б не жила, залишаючись на місці;
- Це добре, що кохання так сильно зачепило твоє серце, бо чоловік, якого не ранив любов до жінки – тільки наполовину чоловік...
- Чим більші перешкоди, тим більше задоволення від їх подолання;
- Що мені не подобається, те мені не подобається, і з якого дива я повинен робити вигляд, що мені це сподобалося!
- Я б краще став яскравим метеором, ніж вічною сонною планетою ...
- Я довго міркував над тим, чому в нас така жага жити? Адже життя важке і народжуємося ми в муках і вмираємо, страждаючи. Жити дуже важко, потрібно працювати;
- Який толк в жінці, якщо вона не може бути для чоловіка товаришем?
- Якщо ви мислите ясно, ви і писати будете ясно; якщо ваша думка цінна, буде цінним і ваш твір;
- Якщо ти злякався і не розповів всієї правди, змовчав – ти зрадив правді;
- Я просто ніяковію, коли бачу свою людську обмеженість, що заважає мені охоплювати всі сторони проблеми, особливо, коли йдеться про основні проблеми життя.

Література про Джека Лондона

Книг про життя і творчість письменника є дуже багато. Навіть сьогодні літературознавці з усього світу продовжують писати про цього яскравого, улюбленого читачами американського письменника.

Першою повною і об'єктивною книгою про Джека Лондона стала книга його доньки Джоан, – **«Джек Лондон і його часи»** (*“Jack London and His Times”*). Вона зуміла не лише розповісти правду про батька, ретельно вивчивши все, що було пов'язане з його життям, але й «вписати» його життя і творчість у контекст епохи, показати їх в тісному переплетінні з історією країни і народу.

Чарміан Лондон, з якою письменника пов'язувало понад десять років життя, написала декілька книг про свого чоловіка. **«Корабельний журнал «Снарка»** (*“The Log of the Snark”*, 1915), **«Наші Гаваї»** (*“Our Hawaii”*, 1917), та двотомне видання **«Джек Лондон»** (*“The Book of Jack London”*, 1921). Остання книга мала неабияку пізнавальну цінність, адже у ній опубліковані листи письменника.

У 1938 році з'явилася найповніша біографія письменника, написана І. Стоуном і названа так, як передбачав назвати свою автобіографію сам Лондон, – **«Моряк у сідлі»** (*“Sailor on Horseback”*).

Після війни перший і важливий крок у дослідженні творчої спадщини Джека Лондона зробив критик і історик Філіп Фонер. Він зібрав і видав у 1947 році хрестоматію творів Лондона, супроводив її точним і докладним дослідженням поглядів, діяльності і творчості письменника-соціаліста – **«Джек Лондон – американський бунтар»** (*“Jack London, American rebel”*).

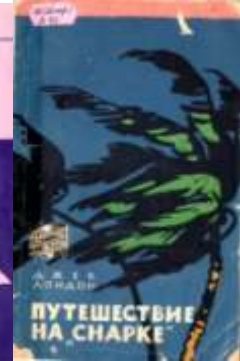
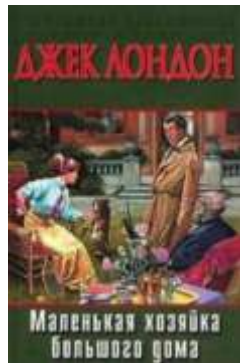
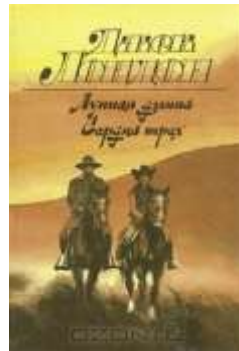
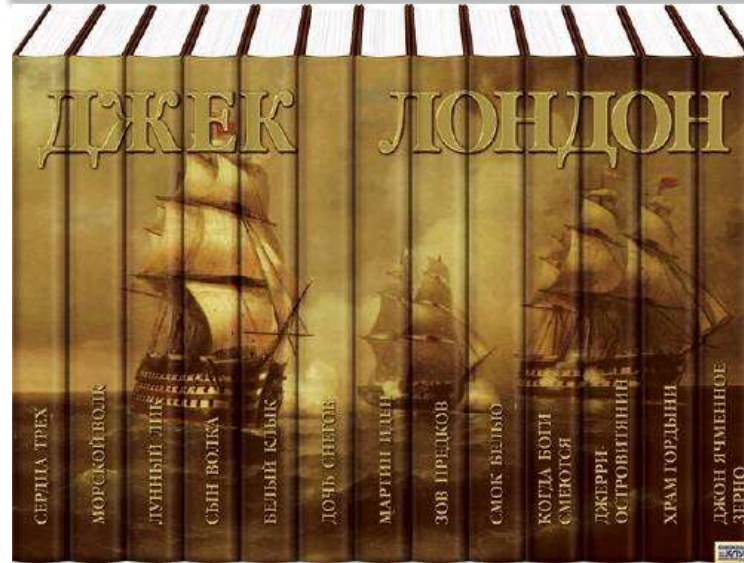
Дуже гарно і точно написав біографію Лондона російський літературознавець Віль Биков. У нього є декілька книг про письменника – **«По следам Джека Лондона»** та **«Джек Лондон»** (1968), і численні статті.

У 1961 р. з'явилась популярна книга про Джека Лондона, написана А. Калдером-Маршаллом – **«Одинокий Вовк: Історія Джека Лондона»** (*Lone Wolf: the Story of Jack London*, 1962).

Це – не повний перелік творів про письменника, а лише основні книги критиків-літературознавців, що дозволяють дізнатися цікаві факти про життя і творчість та краще зрозуміти погляди всесвітньо відомого американця.



Бібліотека ВНМУ пропонує:



Використані джерела:

1. Биография писателя Джека Лондона/Реальные книги.- Электрон. дані. – Режим доступу: <http://real-books.ru/zarubezhnye-pisateli/dzhek-london/biografiya-dzheka-londona.html> .- Назва з екрана. – Дата перегляду: 16.12.15
2. Быков Виль На родине Джека Лондона / Виль Быков //ЛитМир – Электронная библиотека .- Электрон. дані. – Режим доступу: <http://www.litmir.co/br/?b=125113> .- Назва з екрана. – Дата перегляду:23.12.15
3. Джек Лондон. Биография - життєвий і творчий // ukrlib.com.ua: ukrlib.com.ua - Библиотека української літератури.- Электрон. дані. – Режим доступу: <http://www.ukrlib.com.ua/bio-zl/printout.php?id=33>.- Назва з екрана. – Дата перегляду: 15.12.15
4. Джек Лондон // Биографии знаменитостей.- Электрон. дані. – Режим доступу: <http://biografiivsem.ru/dzhek-london> .- Назва з екрана. – Дата перегляду: 28.12.15
5. Джек Лондон биография// Persones.ru Знаменитые люди планеты.- Электрон. дані. – Режим доступу: <http://persones.ru/biography-1784.html> .- Назва з екрана. – Дата перегляду: 28.12.15
6. Джек Лондон [Електрон. ресурс] // Википедия: свободная энциклопедия – Электрон. дані. – Режим доступу: https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%94%D0%B6%D0%B5%D0%BA_%D0%9B%D0%BE%D0%BD%D0%B4%D0%BE%D0%BD .- Назва з екрана. – Дата перегляду: 06.01.16
7. Джек Лондон Цитаты. Высказывания. Афоризмы //ItMyDream.com.- Электрон. дані. – Режим доступу: <http://itmydream.com/citati/man/dzhek-london> .- Назва з екрана. – Дата перегляду: 25.12.15
8. Джек Лондон //Энциклопедия Великих Людей и Идей.- Электрон. дані. – Режим доступу: http://mycelebrities.ru/publ/ljudi/pisateli/dzhek_london/2-1-0-54 .- Назва з екрана. – Дата перегляду: 22.12.15
9. Джек Лондон. Юношеские стихи /Пер. с англ. М. Лукашкиной //Библиогид. Писатели. Литературный салон .- Электрон. дані. – Режим доступу: <http://bibliogid.ru/pisateli/literaturnyj-salon/714-dzhek-london-yunosheskie-stikhi-per-s-angl-m-lukashkinoy> .- Назва з екрана. – Дата перегляду:23.12.15
10. Джек Лондон //Citata.in.- Электрон. дані. – Режим доступу: <http://citata.in/citaty-pisatelej/jack-london.html> .- Назва з екрана. – Дата перегляду:15.12.15
11. Джек Лондон // LoveRead.ws - электронная библиотека.- Электрон. дані. – Режим доступу: <http://loveread.ws/biography-author.php?author=Jack-London>.- Назва з екрана. – Дата перегляду:17.12.15
12. Зверев А. М. Джек Лондон.- М., 1975
13. Калюжная Любовь Джек Лондон [Electronic resource] / Л. Калюжная // Великие писатели.- Электрон. дані. – Режим доступу: <http://www.bibliotekar.ru/pisateli/77.htm> .- Назва з екрана. – Дата перегляду: 23.12.15
14. Стоун Ирвинг Моряк в седле: художественная биография Джека Лондона / Ирвинг Стоун; пер. с англ. М. И. Кан; предисловие и послесловие В. Быкова. – М.: Книга, 1984. – 271 с., ил. – (Писатели о писателях)
15. Факты о Джеке Лондоне //Фото. Приколы. Удивительное...- Электрон. дані. – Режим доступу: <http://1001fact.ru/2014/04/fakty-o-dzheke-londone/> .- Назва з екрана. – Дата перегляду: 23.12.15
16. Цитаты: Лондон Джек//My Daily Journal.- Электрон. дані. – Режим доступу: <http://www.citatumix.org/citaty-london-dzhek.html> .- Назва з екрана. – Дата перегляду:15.12.15
17. A Short Jack London Biography [Electronic resource] /Compilation by David Hartzell //The World of Jack London.- Электрон. дані. – Режим доступу: <http://www.jacklondon.net/shortbio.html> .- Назва з екрана. – Дата перегляду: 23.12.15
18. Jack London - A Brief Biography [Electronic resource] // Jack London State Historical Park.- Электрон. дані. – Режим доступу: <http://www.jacklondonpark.com/jack-london-biography.html> .- Назва з екрана. – Дата перегляду: 15.12.15
19. Jack London. Author, Journalist (1876-1916) [Electronic resource] // bio. (Author Biography.com Editors) .-Электрон. дані. – Режим доступу: <http://www.biography.com/people/jack-london-9385499> .- Назва з екрана. – Дата перегляду:28.12.15
20. Jack London [Electronic resource] // Wikipedia: the free encyclopedia. – Электрон. дані. – Режим доступу: https://en.wikipedia.org/wiki/Jack_London .- Назва з екрана. – Дата перегляду: 15.12.15
21. Jack London's Tales of Adventure / Introduction by and edited by Irving Shepard.- New York: Doubleday, 1956,
22. Kingman Russ A Pictorial Biography of Jack London.- New York: Crown, 1979.
23. London Jack The Call of the Wild= Зов предков / Jack London; комментарий, словарь Е. В. Гвоздковой. – М.: Айрис-пресс, 2004. – 288 с.
24. London, Jack White Fang / Jack London.- Kyiv: Znannia, 2015. – 238 p. – (English Library).
25. Stasz Clarice Bess "Becky" London Fleming[Electronic resource] /Clarice Stasz // Jack London: Family and Friends .- Электрон. дані. – Режим доступу: <http://london.sonoma.edu/Family/Becky.html> .- Назва з екрана. – Дата перегляду: 24.12.15
26. Stasz Clarice Charmian Kittredge London[Electronic resource] / Clarice Stasz //Jack London: Family and Friends .- Электрон. дані. – Режим доступу: <http://london.sonoma.edu/Family/Charmian.html> .- Назва з екрана. – Дата перегляду:24.12.15
27. Stasz Clarice Elizabeth (Bess) Maddern London[Electronic resource] / Clarice Stasz // Jack London: Family and Friends .- Электрон. дані. – Режим доступу: <http://london.sonoma.edu/Family/Maddern.html> .- Назва з екрана. – Дата перегляду: 24.12.15
28. Stasz Clarice Eliza London Shepard[Electronic resource] / Clarice Stasz //Jack London: Family and Friends .- Электрон. дані. – Режим доступу: <http://london.sonoma.edu/Family/Eliza.html> .- Назва з екрана. – Дата перегляду: 24.12.15
29. Stasz Clarice Joan London[Electronic resource] /Clarice Stasz // Jack London: Family and Friends .- Электрон. дані. – Режим доступу: <http://london.sonoma.edu/Family/Joanlondon.html> .- Назва з екрана. – Дата перегляду: 24.12.15
30. William Henry Chaney[Electronic resource] //The World of Jack London.- Электрон. дані. – Режим доступу: <http://www.jacklondon.net/Family/WilliamChaney.html> .- Назва з екрана. – Дата перегляду: 17.12.15